

สถานการณ์ผลการดำเนินงานการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาด
อาหารทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. 2560 ของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐานเพื่อ
ประกอบการชี้มูลความผิด ตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหาร
สำหรับทารก พ.ศ. 2560

ที่มาและความสำคัญ

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐาน เพื่อประกอบการชี้มูลความผิด ตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นคณะกรรมการที่เกิดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๕ ของประกาศคณะกรรมการควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก เรื่องหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ นี้ มีอำนาจทำหน้าที่ ตรวจสอบข้อเท็จจริง รวบรวมหลักฐาน และจัดหาข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบการพิจารณาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงในการชี้มูลการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อผู้มีอำนาจเปรียบเทียบพิจารณา โดยคณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ทำหน้าที่รองประธาน แต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มคุ้มครองสิทธิ ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ทำหน้าที่เลขานุการ และแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานราชการ ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการฯ ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการฯ ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติแห่งประกาศคณะกรรมการควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก เรื่องหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ เช่น ตรวจสอบข้อเท็จจริง รวบรวมหลักฐาน และจัดหาข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบการพิจารณาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงในการชี้มูลการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้รู้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และทันสถานการณ์

เป้าหมายของการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐาน เพื่อประกอบการชี้มูลความผิด ตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

เป้าหมายของการของคณะกรรมการฯ นี้ คือ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการพิจารณาเปรียบเทียบปรับของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ ตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนั้น คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐาน เพื่อประกอบการชี้มูลความผิด ตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ บังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้รู้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ตามประกาศคณะกรรมการคณะกรรมการควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก เรื่องหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ให้อธิบดีกรมอนามัยในการแต่งตั้งทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐานประกอบการชี้มูลความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ อธิบดีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการชี้มูลความผิดฯ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ ซึ่งในการดำเนินงานที่ผ่านมาและการดำเนินงานในรอบ ๕ เดือนแรก เป็นกระบวนการของการจัดทำ ๑) แนวทางการเปรียบเทียบตาม ตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ ๒) การยกร่างประกาศคณะกรรมการควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก เรื่องการเปรียบเทียบ พ.ศ. ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๕

กรกฎาคม ๒๕๖๑ รวมถึงเอกสารแนบท้ายประกาศ ซึ่งได้แก่ บัญชีอัตราเปรียบเทียบ แบบฟอร์มในการดำเนินงานต่าง ๆ (แบบ ปท.๗)

การสนับสนุนการดำเนินงานของคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐาน เพื่อประกอบการชี้มูลความผิด ตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

๑. จัดทำคู่มือเกี่ยวกับแนวทางคู่มือปฏิบัติงาน สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ เผยแพร่ลงเว็บไซต์และส่งไปยังศูนย์อนามัยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน
๒. จัดทำคู่มือเกี่ยวกับแนวทางคู่มือเฝ้าระวังติดตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ เผยแพร่ลงเว็บไซต์และส่งไปยังศูนย์อนามัยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน
๓. จัดทำคำอธิบายพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ เผยแพร่ลงเว็บไซต์และส่งไปยังศูนย์อนามัยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน
๔. พัฒนาระบบการตอบข้อหารือทางเว็บไซต์ ให้คำปรึกษา/คำแนะนำ/ตอบข้อหารือ ต่อบุคลากรของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีข้อซักถามหรือมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในส่วนของการดำเนินงานตามกฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ ทางโทรศัพท์ และทางเว็บไซต์หน่วยงาน

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

ลำดับ	ผู้รับบริการ	ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนการดำเนินงานบังคับใช้กฎหมาย
๑	หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์อนามัย	<ol style="list-style-type: none">๑. เนื่องจากเป็นกฎหมายใหม่ เจ้าหน้าที่ศูนย์อนามัยอาจจะยังไม่เข้าใจในการเตรียมความพร้อม การจัดระบบเฝ้าระวังทั้งเชิงรุกและเชิงรับ หรือติดตามสถานการณ์การส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก๒. ผู้ปฏิบัติงานยังขาดทักษะในการวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ปัญหาต่างๆ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย๓. ศูนย์อนามัยบางแห่งไม่มีนิติกรเป็นที่ปรึกษาด้านการดำเนินงานตามกฎหมาย๔. บุคลากรของศูนย์อนามัยไม่เพียงพอต่อภาระงาน๕. ระเบียบเบิกจ่ายงบประมาณไม่เอื้อต่อการจัดอบรมภาคีเครือข่ายทำให้ไม่สามารถในการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวได้๖. ส่วนกลางยังไม่ชัดเจนในการตั้งเป้าหมายในการทำงาน/กรอบในการรายงานผลการดำเนินงาน๗. ยังไม่มีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับศูนย์อนามัย เห็นควรเสนอให้มีการตั้ง LINE Group

		<p>๘. ขาดงบประมาณในการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือการลงพื้นที่เฝ้าระวังเชิงรุก</p> <p>๙. ขาดเครื่องมือในการเก็บข้อมูลตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือการลงพื้นที่เฝ้าระวังเชิงรุก</p>
๒	สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัด	<p>๑. ยังไม่มีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เห็นควรเสนอให้มีการตั้ง LINE Group</p> <p>๒. ผู้ปฏิบัติงานยังขาดประสบการณ์ในการเตรียมความพร้อม การประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องระดับต่างๆ ยังไม่มีความมั่นใจในการขับเคลื่อนงานและการทำงานเป็นทีม</p> <p>๓. บุคลากรที่ปฏิบัติงาน ยังขาดความรู้/ทักษะในการปฏิบัติงานและความเข้าใจวิชาการและด้านกฎหมาย รวมถึงมีการโยกย้าย เปลี่ยนผู้รับผิดชอบบ่อย หรือยังไม่มีผู้รับผิดชอบที่ทำหน้าที่ตรงสายงาน</p> <p>๔. ผู้ปฏิบัติงานยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของในการดำเนินงานร่วมกัน</p> <p>๕. ข้อมูลสถานการณ์ของพื้นที่และข้อมูลที่จำเป็นด้านอื่นๆ ยังไม่สมบูรณ์ ขาดข้อมูลสนับสนุน</p> <p>๖. ขาดงบประมาณในการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือการลงพื้นที่เฝ้าระวังเชิงรุก</p> <p>๗. ขาดเครื่องมือในการเก็บข้อมูลตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือการลงพื้นที่เฝ้าระวังเชิงรุก</p>

ข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

หน่วยงาน	ข้อเสนอแนะ
กรมอนามัย	<p>๑. กรมอนามัย ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการระดับชาติด้านอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กและโภชนาการมารดาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน</p> <p>๒. ควรมีการวางแผนการสื่อสารสาธารณะการให้ข้อมูลแก่แม่และครอบครัวอย่างเป็นระบบ เกี่ยวกับการควบคุมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ประกอบด้วย</p> <p>(๒.๑) มีข้อมูลวิชาการ องค์กรความรู้ สถานการณ์เกี่ยวกับการควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารก และเด็กเล็ก เพื่อสื่อสารสู่สาธารณะ และเพื่อประกอบการพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย</p> <p>(๒.๒) แม่และครอบครัวรู้ว่าตนเองมีสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องรอบด้าน เพื่อการตัดสินใจเลือกอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กโดยปราศจากอิทธิพลของการส่งเสริมการตลาด</p> <p>(๒.๓) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กได้รับข้อมูลเกี่ยวกับ พ.ร.บ.เพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดได้</p> <p>(๒.๔) ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จำหน่ายและตัวแทนได้รับข้อมูลที่เกี่ยวกับ พ.ร.บ. เพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดได้</p> <p>๓. สนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ</p>

หน่วยงาน	ข้อเสนอแนะ
	<p>๔. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนงานตามกฎหมายที่อยู่ภายใต้การดูแลของกรมอนามัย</p> <p>๕. จัดสรรบุคลากรขอหน่วยงานในพื้นที่ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามกฎหมายทั้ง ๓ ฉบับ โดยเฉพาะบุคลากรในตำแหน่งนิติกร</p>
หน่วยงานส่วนกลาง	<p>๑. กลไกการบังคับใช้ชัดเจนและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคู่มือหรือเครื่องมือ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>๒. สร้างกลไกการดำเนินงานร่วมกันระหว่างส่วนกลาง ศูนย์อนามัยและระดับจังหวัด</p> <p>๓. พัฒนากฎหมายระดับอนุบัญญัติเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์</p> <p>๔. บริหารการประชุมคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐานเพื่อประกอบการชี้มูลความผิด ตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารก พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๕. สร้างระบบการประเมินผลการขับเคลื่อนกฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารก พ.ศ. ๒๕๖๐</p> <p>๖. การพัฒนาศักยภาพมีความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งกฎหมายและทราบถึงบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐</p> <p>๗. สื่อสารสร้างความรอบรู้ให้เครือข่ายภาคประชาสังคมมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง</p> <p>๘. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีและช่องทางการสื่อสารสำหรับผู้ปฏิบัติงานเช่น Application ที่สามารถโต้ตอบประเด็นปัญหาได้ในทันที.</p>
ศูนย์อนามัย	<p>๑. ผู้บริหารผู้บริหารของศูนย์อนามัยให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านกฎหมายของกรมอนามัย รวมถึงผลักดันกำกับติดตามการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่</p> <p>๒. เน้นสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ในการดำเนินการเฝ้าระวังทั้งเชิงรุกและเชิงรับ หรือติดตามสถานการณ์การส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก</p> <p>๓. ควรสร้างความรู้และความเข้าใจในระดับชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสารให้แก่ประชาชนในชุมชน</p>
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	<p>๑. สื่อสาร ชี้แจงให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายและการมีส่วนร่วมของในการดำเนินงานร่วมกันในระดับพื้นที่</p> <p>๒. เผยแพร่แนวทางการปฏิบัติงาน และสร้างความเข้าใจด้านวิชาการ และด้านกฎหมาย</p> <p>๓. พัฒนาศักยภาพเตรียมความพร้อม ให้ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน</p>

➤ **ข้อเสนอแนะการดำเนินการเพิ่มเติมของศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขในฐานะฝ่ายเลขานุการ
คณะทำงานฯ**

๑. ให้กรมอนามัยเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขให้ขอความร่วมมือจากกระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริม การตลาดอาหารทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. ให้กรมอนามัย ช่วยสนับสนุนงบประมาณให้แก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และศูนย์อนามัยอย่างต่อเนื่องเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนงานด้านการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริม การตลาดอาหารทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

๓. ให้กรมอนามัยเสนอสนับสนุนให้นิติกรของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสามารถดำเนินงานตาม บทบาทหน้าที่และเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายให้กับนักวิชาการสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ให้กรมอนามัยเสนอสนับสนุนกำลังบุคลากรให้แก่หน่วยงานส่วนกลาง ศูนย์อนามัยและสำนักงาน สาธารณสุขจังหวัด

แผนการสนับสนุนการดำเนินงานคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐาน เพื่อประกอบการชี้มูลความผิด ตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดสำหรับทารกและ เด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

๑. พัฒนาคู่มือวิชาการและกฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดสำหรับทารก และเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ (คู่มือ จัดทำชุดสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ขับเคลื่อนนำไปใช้ประโยชน์ และติดตาม ประเมินผล)

๒. พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ศูนย์อนามัย เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ผู้ช่วยเลขา คณะทำงานฯ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ถอดบทเรียนการสนับสนุนการดำเนินงานคณะทำงานฯ และเผยแพร่นำไปใช้ประโยชน์ และขยายผลสู่พื้นที่อื่นๆ ต่อไป

๔. พัฒนาระบบพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิสำหรับประชาชน (ฐานข้อมูลการร้องเรียน, HL)

๕. ทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน และผู้ประกอบการ